

UtbildningsdepartementetStatens skolverk
Box 4002
171 04 Solna

Ändring av uppdraget att digitalisera de nationella proven m.m.

Regeringens beslut

Regeringen ändrar uppdraget till Statens skolverk att utveckla och tillhandahålla digitaliserade nationella prov och bedömningsstöd i grundskolan och på gymnasial nivå, sträva efter att en så stor andel av proven som möjligt ska automaträttas samt förbereda införandet av central rättning av digitala nationella prov (U2017/03739, U2019/03788, U2023/00237) enligt följande.

Skolverket ska i enlighet med den reviderade tidsplanen i delredovisningen från den 14 september 2023 (U2023/02645) förbereda införandet av central rättning av digitala nationella prov till hösten 2026 avseende uppsatsdelarna i svenska och svenska som andraspråk kurs 3 samt i engelska kurs 6 i gymnasieskolan och våren 2028 avseende uppsatsdelarna i svenska, svenska som andraspråk och engelska i årskurs 9 i grundskolan.

Skolverket ska i arbetet med att digitalisera de nationella proven och bedömningsstöden undanta lågstadiet från digitaliseringen. Uppdragstiden för införandet av digitala nationella prov och bedömningsstöd förlängs och ska slutredovisas senast den 1 december 2026.

Skolverket ska i det fortsatta arbetet med att införa digitala nationella prov och bedömningsstöd samt central rättning särskilt identifiera och hantera de risker som finns kopplade till uppdragets genomförande.

Bakgrund

Regeringen gav den 21 september 2017 Skolverket i uppdrag att utveckla och tillhandahålla digitaliserade nationella prov och bedömningsstöd i grundskolan och på gymnasial nivå (U2017/03739). Regeringen ändrade den 14 november 2019 uppdraget så att myndigheten ska sträva efter att en så stor andel av proven som möjligt ska automaträttas (U2019/03788).

Genom ett ändringsbeslut den 22 juli 2021 uppdrog regeringen åt Skolverket att även föreslå hur central rättning av betygsstödjande nationella prov i ämnena svenska, svenska som andraspråk och engelska kan utformas (U2021/03346). Skolverket redovisade uppdraget om central rättning den 14 februari 2022 (U2022/00771). Enligt förslaget skulle central rättning för samtliga elever införas höstterminen 2027 i svenska och svenska som andraspråk kurs 3 samt engelska kurs 6 i gymnasieskolan och vårterminen 2029 i svenska, svenska som andraspråk och engelska i årskurs 9 i grundskolan.

Den 26 januari 2023 ändrade regeringen uppdraget så att Skolverket dels ska ansvara för att förbereda införandet av central rättning av digitala nationella prov i uppsatsdelarna i ämnena svenska, svenska som andraspråk och engelska i årskurs 9 och för de obligatoriskt avslutande kurserna i svenska, svenska som andraspråk och engelska för de högskoleförberedande programmen i gymnasieskolan, dels analysera och redovisa hur tidpunkten för införandet kan tidigareläggas i relation till Skolverkets förslag (U2022/00771).

Skolverket redovisade denna del av uppdraget den 15 september 2023 (U2023/02645). Av redovisningen framgår att ett införande av central rättning skulle kunna ske ett år tidigare jämfört med förslaget 2022, vilket innebär att central rättning kan införas höstterminen 2026 för svenska och svenska som andraspråk kurs 3 samt engelska kurs 6 i gymnasieskolan samt vårterminen 2028 för svenska, svenska som andraspråk och engelska i årskurs 9 i grundskolan. Av budgetpropositionen för 2024 framgår att centralt rättade nationella prov i vissa ämnen beräknas kunna införas successivt fr.o.m. 2026 och att Skolverket föreslås få medel för detta ändamål (prop. 2023/24:1 utg.omr. 16 avsnitt 3.5.2). Riksdagen har beslutat i enlighet med regeringens förslag (bet. 2023/24:UbU1, rskr. 2023/24:103).

I Skolverkets uppdrag 2017 att utveckla och tillhandahålla digitaliserade nationella prov och bedömningsstöd i grundskolan och på gymnasial nivå

(U2017/03739) framgår att detta ska ske i enlighet med vad som anges i propositionen Nationella prov – rättvisa, likvärdiga, digitala (prop. 2017/18:14). I propositionen gjordes bedömningen att nationella prov och nationella bedömningsstöd bör digitaliseras och genomföras på dator eller annan teknisk plattform. Något undantag för grundskolans tidiga årskurser framgår inte. Av budgetpropositionen för 2024 framgår att regeringen avser att ändra Skolverkets uppdrag så att de nationella proven och bedömningsstöden i lågstadiet inte digitaliseras (utg.omr. 16 avsnitt 3.5.2).

Skälen för regeringens beslut

De nationella proven ska fungera betygssstödjande och därmed bidra till en mer likvärdig betygssättning. Det är därför av stor vikt att också proven bedöms likvärdigt. Av Statens skolinspektions ombedömningar av nationella prov framgår att det finns betydande skillnader i hur olika lärare bedömer vissa delar av de nationella proven.

Med central rättning avses att de nationella proven ska rättas av legitimerade och behöriga lärare på uppdrag av en statlig myndighet, där resultatet av den centrala rättningen ingår som ett underlag för den betygssättande läraren vid betygssättningen. Det främsta syftet med central rättning är att bidra till en högre grad av likvärdighet vid bedömningen av proven och att motverka betygsinflation och olivvärdig betygssättning. Central rättning bidrar även tillsammans med en ökad andel automaträttade elevlösningar till en minskning av lärares arbetsbörda. Det är mot denna bakgrund angeläget att central rättning införs så snart som möjligt, vilket utifrån Skolverkets redovisning bedöms vara successivt fr.o.m. 2026.

Samtidigt visar samlad vetenskaplig empiri och beprövad erfarenhet att grundläggande färdigheter som att läsa, skriva och räkna bäst förvärvas genom analoga aktiviteter i analoga miljöer. Det är därför viktigt att användning av digitala lärverktyg sker på ett genomtänkt sätt i skolan, med en tydlig progression utifrån elevernas ålder och kognitiva utveckling samt på ett sätt som underbyggs av vetenskap och beprövad erfarenhet. Mot bakgrund av att regeringen anser att användningen av digitala lärverktyg i grundskolans tidiga årskurser ska minska till förmån för analoga lärverktyg är det inte heller lämpligt att införa digitala nationella prov och bedömningsstöd i lågstadiet.

Skolverket bedömer att digitala nationella prov och bedömningsstöd kan införas successivt under 2024–2026. Utifrån detta anpassas datum för slutredovisning av denna del av uppdraget till senast den 1 december 2026.

Övergången till digitala nationella prov och bedömningsstöd samt införandet av central rättning innebär en stor omställning för samtliga berörda aktörer med flera utmaningar, bl.a. vad gäller huvudmän och skolors tekniska förutsättningar att genomföra proven digitalt. Skolverket ska i det fortsatta arbetet särskilt identifiera och hantera dessa risker.

På regeringens vägnar

Lotta Edholm

Mattias Ahlquist